

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institudam ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az állatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Előadó szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytörszékben.

Emlékezés. 1900. aug. 14.

Évről-évre megkondul e napon a Szt. István templom öreg harangja. Bánatos zokogással, mélységes fájdalommal száll tova hangja az ősi város viharverte falai között, elszáll a virágos réteken keresztül az Isten áldotta római s halmok térein át a szélrózsa minden irányába. Önkéntelenül imára kulesoljuk kezeinket s az ég felé tekintünk.

Hat esztendővel ezeiótt arra szállt az ő nagy lelke is. Föl a csillagokon túl, a hoi nines többé küzdelem, a hol nem harcolnak se jó, se rossz harcot, hanem szemlélik, imádják az örök Igazságot, ugy a mint van, a mint öröktől fogva létezik.

Ez a nap Steiner Fülöp püspök emlékeztetének szól.

Nem él már közöttünk, nines különös okunk öt diesérni, nines is miért rettegünk tőle.

Az ő neve fogalom már. Tevékeny kezeinek munkáját nem látjuk már, esupán az általa elvetett mag nemes gyümölcseit szemlélhetjük. Utóró volt. A kezdők nagy fájába vágta fejszéjét. Építeni akart ott, a föl évtizedek óta csak omladozó romok heverték, tettre serkentette azokat, a kiknek izmai évtizedeken keresztül a kényelmes pihenésben ernyedtek el. Az

eszmék embere volt. A felülről világító csillag ragyogott szemei előtt s ezért történt meg, hogy gyakran nem vette észre azt, a mi a lábai útjába akadt. Lobogó, szinte pusztítva égő szeretettel volt tele a lelke. Szerette egyházát, szerette hazáját s e két eszmény adott neki energiát, hogy elfeledjen a föld előnyeiből mindent s lemondással, kereszttel a kezében, töviskoszorúval homloka körül munkálkodjék. Küzdelemre hívjon s alkosson minden erejével, a melyet Isten karjaiba, nagy elméjébe adott.

A megújított munkásai közt láttuk s ez a hat esztendő fényesen beigazolta eddig is, hogy nagy szelleme jól látta a jövőt, jól ismerte meg országunk szükségleteit. Az az irány rombol ma is, a mely akkor feszítette vállait az ezeresztendő Magyarországnak s az az alap a biztos fundamentum, a melynek megerősítését Steiner püspök életfeladatává tette. A hitetlenség sivar Salsóújából fujja a szél felénk a homokot, hogy eltemesse az útjában viruló életet, növekedést és tenyészetet s hasztalan a küzdelem, ha nem az örök élet forrásaiból térünk vissza, hogy annak eseppei üdítsenek, táplálják és növeljék eszméink virágait.

A búgó öreg harang szava imára szólít bennünket. Pölfelé tekint szemünk.

Ott kell lennie. Mert az igazság harcosa kell, hogy elvegye megérdemelt babékoszoruját az örök Igazság kezéből.

Meghajlunk emléke előtt s vággal dobban fel szívünk, hogy emlékezzék szeretettel régi eszményei küzdő harcosaira s esdje le számukra az igazság megismerését és diadalát.

UJDONSÁGOK.

— Szent István-ünnepi országos körmenet. A Szent István első magyar apostoli király „Dicsőséges Szent Jobbját“ őrző budapesti királyi vártemplomban augusztus 18-tól augusztus 27-ig végbemenő ájtatosságok és a Szent István-ünnepi országos körmenet sorrendje:

Augusztus 18-án (a király ő felsége születésének ünnepén). Délelőtt 8 órakor szentséges mise. Délelőtt 9 órakor ünnepies szentmise. Délután 5 órakor szentbeszéd, utána litánia áldással.

Augusztus 19-én (a templom felszentelésének évi fordulóján, búcsunapján). Délelőtt 8 órakor szentséges mise. Délelőtt 11 órakor ünnepies szentmise. Délután 5 órakor a „Szent Jobb“ kiütése, utána szentbeszéd és ünnepies vecsernye.

Augusztus 20-án (Szent István ünnepén). Reggel 4—5 óráig harangozás Budapesten összes templomaiban. Reggel 5 órakor mindem templomban csendes szentmise; utána a papság vezetése mellett a hívek körmenetileg a „Szent Jobb“-körmenetre, a királyi várba indulnak, hol

A FEJÉRMEGYEI NAPLO TARTAJA.

Népdal.

*Kapos mentén van a rózsám sírhalmja,
Szomorú füz gyászos lombja lakarja,
Koronáján fülemile kesereg:*

Az igaz szív csak a sírban nyugszik meg.

*Szállj el onnét, le bánatoc csalogány,
Bús panaszkod lépi szívem — s nagyon fáj.
Ugy is tudom, leghűbb szíve neki volt,
Másmak vidd el, másmak mond el panaszkod.*

*Vidd el, vidd el, mond meg annak a másnak,
Irja imakönyvébe föl magának:*

*Az igaz szív nem változik meg soha,
Siron tul is meglesz majd a jutalma.*

*Vidd el, vidd el, mindenfelé énekelj,
Ott lenni fekszik, aki engem szeretett.
Énekeljed szívet örön bis dalod:*

A faluban a legárvább én vagyok.

Kaposváry Csordás.

Nagyanyó karosszéke.

A könyvtárban állott, a széles ablak mellett, mely a pázsitra nyílt. A kertben oda künn

minden vidám volt és ragyogó, pezsgött és éledt a nyári melegtől és édes rózsákkal áramlott be a nyitott ablakok. Egy méh röpült be és ide-oda röpödvé, fontostodva, zümmögve, mintha saját vakmerősége fölött dűnyögne, ismét kiröpült a szabadba. Egy pintyöke volt a legközelebbi ágon és boldogan fűtűrészt, mintha mondani akarta volna: „Mégis csak szép az élet, troit, troit! — Jertek, repüljétek velem az égbe, troit — troit!“ Aztán jött egy rigó a párjával; a nőstény ott maradt, míg a him elröpült, hogy ebédre egy kukacot hozzon.

Most Patrick — egy nagy fehér terrier — futott le a kert széles útján, farkát a levegőben csóválva, egy képzeletbeli macskát hajhászva. Ő is megállapodott a könyvtárablak előtt és benézett.

— Buf! — mondta elégedetten — Woolf — Buf — woolf! — amivel ezt akarta mondani: Épen most astam el egy szép csontot az istálló mögött jövő használatra és a sövény mellett is van egy dugacsban, most egy cica után futok! Boldog vagyok — boldog — boldog! és tovább futott.

Utolsonak jött Margit. Fehér ruha volt rajta és kezei tele voltak rózsával és ő volt a legszebb mind között. Bejött a szobába és egynehányat a rózsákból nagyanyó ölébe tett és aztán eltérve a többiektől, nem ment el, de lekuporodott nagyanyó karosszéke előtt egy kis számolyra.

— Milyen szép dolog tizennyolc évesnek lenni, nagyanyó! — mondta Margit. — Tudja-e, hogy ma a születésnapom van?

— Igazad van, de hidd, sokkal jobb ám hetvennyolc évesnek lenni.

Margit meglepetten hallgatta ezt a megjegyzést, aztán bizalmasan bólintott a fejével, mintha ő is egészen rendén találna. Margit nagyanyja gyönyörű szép öregasszony volt. Margit is nagyon szép volt, de nagyanyó mellett szépsége még nem volt teljesen kifejődve. Nagyanyó a napnak legnagyobb részét karosszékeben töltötte és a mult fölött ábrándozott; de Margit mindig künn futkosott a napban és szíve telve volt a jövővel. Mindketten együtt éltek egy nagy házban, igen csekély jövedelemből; ők ketten maradtak meg egy egykor viruló családból.

— Levelet kaptam ma reggel, Margit — mondta a nagymama, a rózsák illatát szíva be.

— És ki írta, üzleti levél volt? — kérdezte Margit röviden.

— Nos, igen, részben üzleti. Majd válaszolni fogsz rá, Margit.

— Minden bizonytal, nagyanyó; és mit írjak?

— Oh, az egészen töled függ, neked kell elhatározni, mit fogsz válaszolni.

— Nekem? — kérde Margit, — hát mit értek én az üzlethez? És ki az, akinek tulajdonképen írnom kell?

— Sir Anthony Mc. Donnelnek.

— Oh, — mondta Margit köszönősen; — és mit akar?

— Téged; — felelte a nagymama.

— Margit összerezzen.

— No, ne tréfáljon nagymama; azt akarja talán mondani, hogy nőül akar engem venni?

Mai lapunk 4 oldal.

00000455

a sorrend szerint a Szent György-utcában és a Szent György-téren gyülekeznek.

Reggel fél 6 órakor a királyi vártemplomban a királyi várplébánia hívei számára csendes szentmise.

Reggel 7 órakor a királyi vártemplomban a nagy körmenetet bevezető könyörgések, melyek után a körmenet elindul. A körmenet érkezéssel a koronázási Mátyás-templomban szentbeszéd és ezután ünnepélyes szentmise. Szentmise után a körmenet visszaindul a királyi vártemplomba, ahol az ünnepélyes Te Deum után a „Szent Jobb” a hívek tiszteletére egész napon át kitéve marad. Délután 5 órakor szentbeszéd, utána ünnepélyes vacsernye a királyi vártemplomban.

Augusztus 21—27-ig (Szent István ünnepének nyolcada alatt) a királyi vártemplomban minden nap: reggel 8 órakor szentséges mise. Reggel 10 órakor csendes szentmise. Délután 5 órakor mindennap szentbeszéd, utána litánia áldással. A nyolcad alatti vasárnapon. Reggel 8 órakor szentséges mise. Reggel 11 órakor énekes nagymise. Délután 5 órakor szentbeszéd, utána litánia.

Augusztus 27-én. Reggel 8 órakor csendes szentmise. Reggel 10 órakor énekes mise, mely után a Te Deummal az ünnepi ajátosságok véget érnek.

A katolikus magyar híveket az Ur nevében kérjük, hogy az első apostoli magyar királynak, Szent Istvánnak „dicsőséges Szent Jobbját”, nemzetünknek e legnagyobb szent ereklyét, minél számosabban látogassák meg, ügyes-bajos dolgokban hazánk nagy szentjéhez bizalommal folyamodjanak és a nemzetünket atyai gonddal szerelő Szentséges Atyánknak szándékához hiven, a szent bucsukat elnyerni buzgó szívekkel iparkodjanak.

A budapesti királyi várplébánia-hivatal.

— Egy havi közigazgatás a vármegyénél. Fejérvármegye közigazgatási bizottsága ma délután tartotta rendes havi ülését gróf Szechenyi Viktor főispán távollétében Szűts Jenő alispán előkeltével. Az ülésen jelen voltak: dr. Balassa Imre, dr. Korniss Zoltán tb. főjegyzők, dr. Szűts Andor tb. tisztifőjegyző helyettes, báró Salamon Mihály árvaszéki úrnök, dr. Lauschmann Gyula tb. vármegyei főorvos, Köller Pál vármegyei közgazdasági előadó, Turján József kir. pénzügyigazgató, gróf Festetics Bennő kir. tanfelügyelő, Bognár József kir. főállatorvos, gróf Cziráky Antal, Csontos Andor, Deitrich Zsigmond, dr. Horváth Gyula, Köller Tivadar, dr. báró Mandlör Géza, Rosenfeld Henrik, dr. Pajzs Gyula.

— Bizonyára ez a szándéka. És mit szól sz hozzá Margit?

— Nos, — felelte Margit boszusan, — úgy találok, hogy már egy fissa...

— Idős? Ugyan mit beszélsz gyermek! Hiszen alig lehet több ötvennél!

— De nagymama, olyan kővér és olyan nagy a...

— No nézd csak! Hát mi kifogásod van egy kis gömbölyűség ellen, nagyon jól áll neki, úgy találok! Azonkívül csak gondold meg, édesem, milyen kellemes állást nyújthat neked Sir Anthony; szép évi jövedelme van, remek családi gyémántjai, biztosíthatna a jövődet, tudod kedvesem, hogy neked alig van valamid?

— Ugy látom, nagymama szeretned, ha hozzá mennék.

— Oh, ami azt illeti, az egészen téled függ. Mikor én hozzámentem a te kedves nagyapához, nem sokat törődtem vele, gazdag e, vagy szegény, herceg-e vagy koldus, szeretted egymást és az elég volt. De manapság a lányok egészen mások; szeretnek az udvarhoz menni, mulatni, balozni és Isten tudja, még mi mindent!

Nagyanő kedélyesen nevetett és visszadült a székre; nem vette észre, hogy Margit elhallgatott és elkomorodott. Most hirtelen kifakadt:

— De hiszen itt van John.

— Az öreg delnő abbahagyta a hintázást.

— Hát persze, itt van John — mondta nyugodtan.

— Az igaz, hogy Johnnak nincs valami nagy jövedelme és nincsenek is családi gyémántjai — folytatta Margit hévvel.

Az ülés egyedüli tárgyát az alispán félelmi jelentésének előterjesztése képezte.

A pénzügyigazgatóság jelentése a következő: A kincstári követelések összege július hó végéig kitett: 5.289.223 kor. 32 fillért. Ebből befizetett: 1.923.766 kor. 16 fillér. Hátralék: 3.365.457 kor. 66 fill. Házadomentség 68 esetben engedélyezett. Az ülés déli 12 órakor ért véget.

— Gróf Zichy Jenő mint ügyvéd. A biharmegyei törvényhatóság elé érdekes okirat került. Zichy Jenő gróf, a magaslaki földesur küldött egy elsárgult, kutyabőrös irást, hogy az adóját kétszeresen számítsa a vármegye s a gróf Biharország első virilise legyen a váradi püspök után. Ez az írás Zichy Jenő ügyvédi oklevele, amiről bizony már a gróf is megfélekedett. Hogyan került elő, mint tudodott ki, hogy Zichy Jenő is prókátor, annak külön története van. Még betegsége előtt, amikor Magaslakon vadászatot a gróf, egy déli pihenő közben a dalmát dolgokról beszélgetett a vadásztársaság. Zichy Jenő gróf is kifejtette a maga vételekölését s aztán egy dalmáciai pört is elbeszélte, aztán hozzátette: — Nekem, mint ügyvédnek, egyezett a nézetem a bíró véleményével. A gróf, látva a meglepetést, ismétlen erősítette, amit senki sem tudott, hogy annak rendje és módja szerint a hatvanas évek elején letette az ügyvédi vizsgálatot. Csak az esztendőre nem emlékezett. De megbízta Fihari fiskálisát, Kerekes Eleket, hogy keresse ki az ügyvédi diplomát. Kerekes Elek azóta átbonogszett egy-néhány megyei es uradalmi levéltárat, míg most a Zichy-család fejérmegyei, szentiváni levelezésében csakugyan megtalálta a gróf ügyvédi oklevelét, amely szerint: „Kedvelni hívünk, zichy es vásonkeői gróf Zichy Jenő, kegyelmes királyi rendeltünkhez képest itélőbíráink kezeiből rendelt küldötség nagyságos altornai Apor Sándor báró kamarás es itélőbírái bírája, mint küldöttségi elnök, különömben vitéző nagybaráti Huszár Ferenc eszabárdó, itelomestere es vitéző Madefalvi Ferenczi Ferenc kir. tanácsos által a maga módján az ügyvédi tisztségre es eljárásra megvizsgáltatván, törvénybeli tudományának es ügyességének kitűnő jeleit bizonyította.” A vizsgálat 1862-ben, július hónapjában Pesten történt s a diplomát kellemesi Melczér István helytartó adta ki.

— Ez bizony elég nagy baj — mondta nagyanő szarazan.

— No majd megmondolom a dolgot — mondta Margit felalva.

— De akkor siened kell — figyelmeztette ő a nagymama — mert ha nem fogadod el Sir Anthony ajánlatát, még három óra előtt kell nekni sürgönyözni, hogy halaszsa el látogatását. Ha addig nem kap hírt tőlünk, hallgatásunkat beleegyezésnek fogja tartani es eljön ebédre. Legalább így írta.

Milyen ügyesen gondolta ki! — nevetett Margit. Isten veled Nagyanő es megcsókolva az öreg asszonyt, tütyöntett Patricknak, ki egyik feltett csontjával a szájában előfutott valahonnan es mind a ketten elindultak setálni, hogy azalatt „megmondolja a dolgot.”

Ki a kertből a gyümölcsösbe, gyümölcsösből ki a virágos rétbe — le a lankáson, mely a fenyőerdőbe vezetett es fel a fenyőkkel benőtt szirtre. Patrick mindentű a nyomában a leánynak. A tenger mosolygott es ragyogott a napsugarban es az árnyas hűvös fenyő csoportok közül nagy kek egárbabok kánkáltak elő.

Csak Margit volt szomorú es gondolatokba merülve.

— Látod, Pat — mondta végre a kiserőjének, — olyan irízatos am szegénynek lenni. Es a gyémántok nagyon szépek!

— Wuuff! — felelte a bölcs állat. — Mindenkinek izlése szerint! Ami engem illet, én többre becsülök egy juhesontot; — rekedten beszélt, mivel most is egy nagy csontot tartott a szájában.

— Atlétáink Siófokon. A székesfehérvári torna club tagjai elő fog számával vetek részt a Siófokon e hó 12-én tartott atlétikai mérkőzésen. Bár erős ellenfelekkel állottak szemben eddigi jóhírnevükhöz méltóan viselkedtek. Lichtenckert László a magasugrásban 163½ cm. második volt, a diszkoszvetésben 31 m. 76 cm. szintén második volt, ép így a magas ugrás es 60 járdos gátfutás összetett versenyben a második helyre került. Hurbán István ismert középtávúfutónk a 400 méteres versenyben a második helyet szerelte meg magának. Ferenczy Pál a 220 járdos futás előmérkőzésénél a harmadik helyre került.

— Székesfehérvári Keresztény Hitelszövetkezet. Hát ilyen is van? — kérdezik olvasóink. Nincs, de pár hét múlva igenis lesz. S hogy a dolog teljesen komoly, arról tanuskodik az aiábbi „Felhívás”, mely a következőköték szói:

„A „Székesfehérvári Keresztény Munkás-Egyesület” tagjai körében felhangzott általános óhajnak engedve elhatároztuk, hogy megalakítjuk az első „Székesfehérvári Keresztény Hitelszövetkezet”-et.

A hitelszövetkezet székhelye természetszerűleg Székesfehérvár lesz, célja pedig: tagjai között a takarékoságot előmozdítani, ipari es gazdasági érdekeket szolgálva a hiteligenyeket olcsón kielégíteni. Az alakítandó szövetkezet célja nem a nyeresékes; tehát mindenben a keresztény szeretet törvényeit fogja szem előtt tartani.

Az alakulás határozatlan időtartamra történik, s a tagok felelőssége korlátolt; a szövetkezet kötelezettségeit t. i. mindenki csak a befizetett üzletrészeinek értéke erejéig felelős.

Ugy most, mint később is mindig 5 éves időtartamu évtársulat alakul olykép, hogy minden egyes jogszertt üzletrészt üzletrészeit heti 20 fillért kell fizetni. — Székesfehérvár, 1906. aug. 7-én. Katskés Elek, s. k. Lakatos Frigyes, s. k. Hammer Mihály, s. k. Gádszely Imre, s. k. Csábkányi Nagy István, s. k. Vadász György s. k.

Tehát — mint a felhívás szövege elárulja — a mi ker. munkás-egyesületünk az érdem, mert hisz a mozgalom vezetői es első katonái itt keresendők. Ime! egy-két lelkes ember öntudatos keresztény szocialistákkal rögtön a helyes utat választja es megteremti azt a biztos alapot, amely, amíg egyszeres takarékoságra szoktatja a tagokat, másrészt a szövetkezetek anyagi es szellemi jövedelményeiben részesíti őket. A székesfehérvári ker. munkás-egyesület tehát a ker. hitelszövetkezet megalakulásának pillanatában olyan szilárd alapot nyer, amely fennmaradását örök időkre biztosítja. Végtelenül örülünk, hogy ez a nagyra bízott egyesület ily hatalmas léptékek siet nemes célja felé. Örülünk annak is inkább,

— És aztán — folytatta Margit, felsorolva a kilátásba vett helyzet előnyeit. — Sir Anthony szép es kedves férfi — a maga nemében.

— Az én szempontomból itélve egy hitvány pimasz — mondta Pat, — Nem egyszer megrogott, ha nem láttad es azt mondta, hogy a remek szép farkamat le kellett volna vágni — hallod ezt — le kellett volna vágni kölyök-koromban! Bunf-muf!

— Az igaz es ez nem is volt szép tőle. De hát mit akarsz nem lehet túl-sokat várni egy fertőt!

— John sohasem mondott ilyesmit; — tűnődött Pat.

— Hallgass! — rivallt rá boszusan Margit.

— Hogy mered említeni Johnt, te szívtelen kutya, amikor én azon vagyok, hogy elfogadjam Sir Anthony ajánlatát?

— Woolf! — vetette közbe Pat növekvő izgatottsággal. — Ott fut egy nyúl. Tartsd csak add ezt a csontot; igen?

Margit engedelmesen átvette a lerágott csontot es Patrick elszárgult. Szenvedélyesen üzte a nyulakat es valóban vigasztaló volt, hogy sohasem tudott elfogni egyet sem. Margit bánatos arccal folytatta az utját. Midőn a lankához ért, amely levezetett a faluba, megállott es habozott. Küldje-e a sürgönyt; es folytassa a régi életet? Az élete eddig nagyon boldog volt, az bizonyos, de semmi reményt sem nyújtott, hogy valaha is fényes, vagy egyszerű legyen. Csak tőle függ, hogy Lady Mc. Donnell legyen, hogy lovai hintói, ékszerrei, szép ruhái legyenek es minden más, ami után egy női szív csak vágyódhatik. Azelőtt nem

mert — mint értesülünk magából az egyesületből már eddig 230 részjegyet jegyeztek a tagok. Bár ennyi jegyzés mellett is szépen virágozó hitelszövetkezetet lehet alakítani, a vezetés mégis különösen a kisiparosokra és kisgazdákra óhajtja kiterjeszteni a mozgalmat, hogy ekként mindjárt az első évtársulatot hatalmas méretekben alakítván meg, azoknak szerezen olcsó kölcsönt, akik legjobban rászorulnak. Ha az ursorások karmai közt selymöző kisiparosok és kisgazdák megértik, hogy áldást jelent egy ker. hitelszövetkezet, úgy az első „Székesfehérvári Keresztény Hitelszövetkezet” megalakulása igazán impozáns lesz. Adja Isten!

A Székesfehérvári Polgári Dalkör kirándulása. Nagyon szép idő kedvezett a Polgári Dalkör vasárnap Balatonvilágosra rendezett hangversenyének. Bár a kétnapos eső egy kissé lehűtötte a levegőt s ekként a közönség egy részét visszatartotta, mégis úgy Fehérvárról, mint különösen Balatonvilágos környékéről szép számmal gyűltek össze az érdeklődők a fűrdőtelep vendéglőjének udvarán. Tóth és Szentmiklóssy fűrdőbértők több jóakarattal, mint ügyességgel, gondoskodtak a közönség elhelyezéséről és kiszolgálásáról s így bebizonyították ugyan, hogy Balatonvilágos egyik legkellemebb és legolcsóbb fűrdőhely, de egyúttal némi nehezítést is vontak magukra. A Polgári Dalkör az erkölcsei sikerrel tökéletesen megelégedhetik, hisz annyi bizonyos, hogy oly szépszámu közönséget, mint amennyi vasárnap volt Balatonvilágoson, ritkán lehet még a nagyobb fűrdőhelyeken is látni. Az új életre (s úgy látszik: reménydusabb életre!) kelt dalkör tevékenységéről és jól szervezettségéről tett tanúságot s mi épen ebben találjuk a mostani vezetés legnagyobb értékét.

— A dalkör, a katonazene és a közönség zöme az 1 óra 40 perces vonattal indult. A fűrdőtelep állomásán a dalkört a fűrdőigazgatóság fogadta s miután az üdvözlő beszédre Fekete Géza röviden válaszolt, a dalárdára a „Jelleg”-t énekelte el. Lent már ekkor sürgött-forgott a sok nép, bár a vidéki intelligenciát csak a 4 és 5 óra közt érkező vonatokon várták. A megérkezés után egy kellemes ingyen-fűrdőben volt része a közönségnek. Majd 5 órakor a mi kedves honvedzenekarunk Frycraj Richard vezetésével megnyitotta a műsort. A hangverseny keretében elsősorban természetesen a dalárdáról kell megemlékeznünk. Szívesen konstatáljuk — s ezt a közönség zajos tapsai is bizonyították — hogy a dalárda mai szervezettségében a legszebb reményekre jogosít. A dalárda három számmal szerepelt, mint a multkor közölt műsorban is olvasható s minden számot kifogástalan előadás és

precizitás jellemezte. Különösen a Huber-féle „Király-induló” aratott legnagyobb tetszést, ami természetes is, mert a hangversenyezésre épen nem szerencsés hely hátrányait (azután a szellő is lengedezett!) a honvédzenekar kísérlete jórészt észrevehetetlenné tette. Mindhárom számot Ketskés Elek, a dalkör új karnagya dirigálta s amint az arcáról leolvashattuk, nagy ambícióval és megelégedetten. Ez pedig a legnagyobb dicséret a dalárdára. A katonazenekar gyönyörű zeneszámainak fényes sikerét — különösen Frycraj karnagy vezetésével — már egészen megszoktuk. Mégis ki kell emelnünk azt a kurucdalokból összeválogatott egyveleget. Kétféle szavaltó képességéről tett tanúságot Moharos Gyula enyingi nyug. tanító, aki „Evá”-t adta elő. Kétféle mulatort a közönség a „Ripacs-jelenésen”, amelynek színparkozó szellemű hős-szerelmest városunk egy ismert tehetsége volt színésze adta elő. A hangversenyt tűzijáték és tánc követte. A tánc — mint halljuk — csak a reggeli órákban ért véget.

Tolvaj fodrászsegéd. Hollóssy Ferenc Deák Ferenc utcai fiók fodrász-üzletének vezetője, Hegedüs Ferenc, szombaton délután felfogadta Magyaródi Pál fodrász-segédét. Miután a bérre nézve is megegyeztek, az üzletvezető és segéd betértek a városba, hogy áldomást igananak. Késő éjjel tartott a muli, amikor Magyaródi Pál azzal, hogy le szándékozik feküdni, elkérte Hegedüstől az üzlet kulcsait és hazafelé indult. Az üzletben azután felfelcsépett a pénzes fiókot és újból felkereste Hegedüst. A mulatság most tovább folyt reggelig. Egyszerre azonban Magyaródi Pál nyomtalanul eltűnt. Ez a körülmény gyanusnak tűnt fel Hegedüsnek, rögtön az üzletbe sietett és ekkor jött rá megláthatására. A rendőrség megindította a nyomozást, de a tolvajt ezidőig nem sikerült kézrekeríteni.

Tűz Csákváron. A napokban tűz volt Csákváron. Dél 1 órakor kigyuladt Papp János házának udvarán egy buza és egy árpaasztag és rövid egy óra alatt leégett. Papp János kára 578 korona. A megejtett tűzvizsgálat megállapította, hogy a szomszédában lakó ifj. Jonacsik Istvánnak két gyermeke a 4 éves Ferenc és a 7 éves Juliska gyufával játszadozva idézték elő a tűzveszedelmet. A gondatlan szülőket feljelentették a móri kir. járásbírósnál.

Kerékpártolvaj. Bolha István 19 éves legény Berényi Mór Szőgyény-Marich-utcai fűszerkereskedőnél, mint mindenes volt alkalmazásban. Ebből az állásból kifolyólag az üzlet kulcsai Bolhánál álltak, aki vasárnap éjjel behatolt oda

és ellopta Székely Bertalan kereskedősegédnek kerékpárját. A tolvaj mindenek a kerékpárt átadta ugyancsak az üzletben alkalmazott Huszár Kálmán kereskedőtanoncnak, aki megszökött a városból. Bolha Istvánt a rendőrség letartóztatta. A tolvaj eleinte tagadott, de azután beismerte tettét. A rendőrség a szélőzsa minden irányában táviratokat küldött széjjel, hogy a kerékpáros szökevényt kézrekerítsék. Bolha Istvánt átadták a helybeli kir. ügyészségnek.

Tolvaj cigányok. Kolompár György, Kolompár József és Kolompár Gyula kőborcigányok tegnapi éjjel kirándultak a Havranek-tanyára ahonnan mintegy 200 korona értékű zabot lopnak. Ezúttal azonban rajtavesztettek, mert a lopást oly ügyetlenül csinálták, hogy a lopott zabot az uton elszórták, és így a nyomok rögtön a cigánytanyára vezettek. A rendőrség a három tolvaj cigányt letartóztatta.

Verekedés. A vasárnap szórakozás most se maradt ki a programból. Egy csomó parasztleány a Rákóczi-utcában megtámadott egy közműveslegényt, Gelencsér Józsefet s előbb kézzel összeverték aztán késekkal összeszurkálták. A szerencsétlen ember futóra vette a dolgot, míg a színház mögött összeesett. A mentők onnan szállították el.

Tűz a szárazréten. Tegnapi éjjel, vasárnap reggel fél 8 órakor tűzet jeleztek a központi tűzoltó őrtanyán. Bednauer Mátyás szárazréti lakos szobája, azalatt míg ő feleségével a városban járt, kigyuladt. A tűzoltók megjelentek a helyszínén és a tűzet félórai munka után eloltották. Egy ágy és a benne levő ágynemű lett a lángok martalékává. A kár jelentéktelen. A tűzkezelésének oka ismeretlen.

A cigányok. Lakatos Miska a cigánykavarnán egy érdemes tagja nagy panasszal állott ma a rendőrség előtt. Előadta, hogy tegnapi figyelmeztette Kolompár Gyula és Jóska vérbeli-jeit, hogy ne lopják a kukoricát, mert az bűn és szegény éri a cigánybecsületet. A figyelmeztetés foltot ejtett a Kolompár-becsületen, a miért is neki estek a derék ifjunak, iszonyúan elpöfölték, sőt a jobb pofaszakálát egy csomóban kitépték. Szegény Lakatos Miska azóta folyton ordít, siratja a szép szakálát, meg fajtálja a sérülést, a melytől a jobb fele pompos nagyságúra feldagadt.

Vérgőz vadászhadnagy. A fehérmegeyi Sóskut községből alig hínethő felhőborító kard-alféret közöl velünk tudósítunk. A 32. vadászalraj egyik hadnagya, R. K. a hőse a legújabb katonai brutalitásnak, amelyet valószínűleg az

gondolt ezekre a dolgokra, de ma, amikor csak ki kellett utána nyújtani a kezét, ma nagyon kívánatosnak tünnek fel előtte, majdnem nélkülözhetetlenek. Igen; elfogadja azt a sok jót; őszintén kedvelte Sir Antonty és végre is — nem is volt olyan nagyon pocokos!

Miután elhatározta magát, egyenesen hazament és vissza a könyvtárba. Nagyanyó nem volt ott és a támlás hintaszék üres volt. Margit beledobta magát, fáradtan a sététől és behunyta a szemét.

Es akkor valami különös dolog történt. Mintha valami a nagyanyó természetéből átragadt volna kedvenc székére, mert a fa és bóralkotmány mintha megelevenedett volna. Átkarolta a leányt és enyhén átvitte át az álmok országába. Régi bölcső-dalokat gügyögött a fülébe és régi, majdnem elfeledt képeket varázsolt ábrándos szeméi elé. A napsugár átváltozott holdvilággá és a lankán, mely a fenyvesbe vezetett, két alak ment egymás mellett. Az egyik olyan volt mint Margit, csak hogy a hatvan év előtti divat szerint volt öltözve és a fiatal embernek mellette, bár nem volt ismeretlen, — már majdnem elfeledte az arcát.

— A tied lennék édesem, ha herceg lennél vagy koldus. A szerelem az egyedüli boldogító!

— Nem e szavakat mondta ez a hatvan év előtti Margit?

— Nini, hiszen ez nagyanyó és nagyapó! mondá Margit álmában.

Lassanként a holdvilágos kép átváltozott napsugaras képpé. Margit ismét ő maga volt; a rózsák között járt. Egy férfi jött elibe egy gyé-

mántos koronával a kezében. A gyémántok vakítóan ragyogtak a napsugárban és Margit el volt ragadtatva, midőn a fejére tette és kézenfogva elvette őt. De minden lépéssel a gyémántkorona súlyosabb lett; a rózsák elhervadtak és lehullottak, száraz haraszt zizegett a lába alatt; az eget sötét felhők borították és hideg szél sivitott. Margit szíve összeszorult és majdnem leroskadott a gyémántok alatt. És mikorára aggodalma és remegése a tetőfokra hágott, ismét egy más kép varázslódott szeméi elé.

Egyedül volt a réten, margarétákat szedett; az ég fölötték kék volt. Valaki oda jött hozzá, az is vele együtt szedte a virágokat és koszoruba fonva őket, a hajába tűzte.

— Most a saját virágdruszájával van megkoronázva, — mondá.

És Margit föltekintett, nevetett és az arcába nezett. John volt.

A könyvtár órája kettőt ütött.

Az ezüst hangok beleszóvdtek Margit álmába és ijedten ugrott fel.

— Oh, még csak kettő! — kiáltá fel boldog megkönnyebbüléssel. — Még van egy óram, egy egész áldott óram! — És elfutott.

— Maga az John? — kérdé lelkendezve.

— Eljöttem a születésnapjára ünnepségen részt venni. A nagymama hívott meg, — felelte John. — Oh, az a ravasz nagyanyó!

— Most nem beszélgethetek itt magával, a postára szaladok. Egy fontos sürgönyt kell feladnom azonnal, — magyarázta Margit.

— Magával megyek, — ajánkozott John.

— Nem, nem, nem! kiáltá Margit ijedten. — Nincs szükségem magára. csak utamban lenne; oh menjen be a könyvtárba és várjon meg engem — üljön a nagymama hintaszékébe!

— Es Margit ott hagyta őt a faképnél. John nem követte őt. Egy kicsit vigyorgott; (lehetséges-e, hogy a nagymama belevonta néma bizalmába?) és nyugodtan a könyvtárba ment.

Margit gyorsan futott le a lankán. Utközben találkozott Patrickkal.

— Nem volt érdemes a nyul után futni, hát ott hagytam; dörmögte mogorván. Hova tetted a juhcsontomat?

— Oh, megfeledeztem róla; — és Margit büntudatában elpirolt.

— Wouf! felelte Patrick — tehát elvesztetted, ugy-e? Egy olyan gyönyörű szép csontot, mint amilyen az volt! Bizony nem tudsz megbecsülni semmit.

— Ne haragudjál Pat édes, majd kapsz egy másikat, egy még szebbet. Fussunk le a faluba, egy kettő!

Patrick homloka kiderült; boldogan futott versenyt Margittal és könnyen le is győzte.

Es így a sürgöny még is csak elment Sir Anthonyknak és Margit visszasietett a könyvtárba, ahol John várt rá a nagymama hintaszékében; az elvesztett gyémántok egy pillanatra sem háborgatták a fiatal lány boldog szívet.

Angol után G. M.

életével fizet meg Reichard József, a község segédjegyzője. A botrány részletei ezek:

R. K. vadászhadnagy néhány nap óta Sós-kuton nyarat bányájánál, aki ott háztulajdonos. Ennek a háztulajdonosnak valami lakbérleti ügye volt, amelyet — úgy látszik — nem éppen a szája íze szerint intéztek el a jegyzőségen. A hadnagy, aki ezen felháborodott, bányájával sértő levelet íratott Reichard József segédjegyző apjának. A levelet a fiatal Reichard vette kézhez, aki, mikor olvasta annak tartalmát, állítólag megjegyezte:

— Butaságra vall az egész levél!

Ezt a megjegyzést később megtudta a hadnagy, aki e hó 10-én délelőtt polgári ruhában berontott a jegyzői hivatalba s ott durván ráivallt Reichardra, hogy vonja vissza a sértő kifejezést. A segédjegyző nem jött meg a fenyegetődzéstől és kijelentette, hogy nem vonja vissza szavait, amelyekért egyébiránt késsz minden tekintetben helytállani. A hadnagy erre elrohant, egyenruhát öltött magára s így visszatért a jegyzői irodába. Maga mellé vette tanúnak a községi bíró s aztán minden további szóváltás nélkül rárohant az udvaron álldogáló Reichardra. A segédjegyző védekezni próbált, de mielőtt bármit tehetett volna, a megdühödött hadnagy kardot rántott és azzal végigvágott a szerencsétleg fiatal ember fején. Az ütés mély sebet ejtett a segédjegyző koponyáján, aki vértől elborítva eszméletlenül összerogyott. A vérgörgő látára Reichard atyja kifutott a szobájából s a hadnagyt el akarta fegyverezni. R. azonban, aki úgy látszik, maga is megrémült a brutalitásától, lutásnak eredt és eltűnt üldözője elől. Az esetet egyébként bejelentették a vádi kir. járásbírósnak. A vizsgálóbíró és egy kiküldött azonnal a helyszínre mentek, ahol a megsebesült embert még idejekorán kihallgatták.

— **Nyilatkozat.** Midőn a helybeli kereskedelmi alkalmazottak azon mozgalma, amely türethetetlen helyzetük javítását tűzte ki célul, megindult, mi is a legnagyobb lelkesedéssel csatlakoztunk hozzá, pedig közülünk akárhányat alig pár hó választ el az önállóságtól. Akkor is, amidőn a közbizalom bennünk összpontosult, s a mozgalom sorsát mireánk bízta, a legösszintébb lélekkel vállalkoztunk szép feladatunk megoldására. Számítatlan éjjelt töltöttünk el az ügy szolgálatában, lelkismeretes munkálkodással. És akkor, amidőn már nemcsak a közvéleményt, de a tekintélyesebb kereskedő urakat is sikerült a mozgalom jogosultságáról meggyőznünk, egy megfontolatlan csoport aknamunkat kezdett, s nem nyugodott addig, amíg az egész mozgalmat diszkvalifikálta nem tette. Most tehát kénytelenek vagyunk úgy a magunk mint általában a kereskedelmi alkalmazottak jóhírnevének megóvása érdekében mandátumunkról lemondani. — Székesfehérvár, 1906. aug. 10. — *Zahajszky György, Borhis Mátyas, Kovács István, Nerhafi A. Miklós, Rudbányai Imre, Bárdos Armin, Hermann Mihály,* a tizesbizottság tagjai.

A fenti nyilatkozatot, bár azzal mindenben egyetérték, azért nem írtam alá, mert nekem még egyéb mondanivalóm is van.

Amidőn azon az impozáns értekezleten egyenes felkérésre — megjelentem, csak néma szemlélője óhajtottam lenni az ott történendőknek. Azonban a nem várt s még kevésbé keresett megítéssel bízalom az elnöki székbe ültetett; később pedig a mozgalom vezetésének mandátumával felruházott *tizes bizottság* elnökévé telt. Így kerültem én a mozgalom élére.

Nem méltóság akar ez lenni, mert hisz az ifjuság igazat már az értekezlet hírének vétele előtt feltétlenül vallottam.

A tizes bizottság lelkiismeretes munkájából én is kivettem a részemet. S mert az ifjakkal őszintén együttérzetem, a keserű csalódás engem is érint.

A tizes bizottság legnagyobb részének érdekében a mozgalom alig tehetett volna valamit. Ezt az önzetlen egynekiből álló, a közbizalomválasztotta bizottságot rutul cserbenhagyni — hogy erősebb kifejezést ne használjak! — legálább is *értelemesség!*

Az az összeverődött 50 kiforratlan egyén, akik felcsaptak a „világot megváltó, nemzetközi, forradalmi szocialdemokrácia” ágenseinek, a mozgalom reputációját teljesen aláásták.

A beavatlatlanok valószínűleg azt hiszik, hogy ez az ellenáramlat a „radikális fiatalosság”-nak, a „konzervatív öregek”-kel szemben való állásfoglalása. Dehogy! Egynéhány jól honorált agitátornak sikeres munkája a Pintér Károly temetése után is élve maradt „*Eszme*” terjesztése körül!

Az „eszme” tehát új táborot teremtett: a kereskedelmi alkalmazottak szakegyletét. De vajon kik ennek a diszes társaságnak a tagjai?

Örömmel vettem tudomásul, hogy — s ezt a tényit itt le is szögeztem! — egyetlen olyan egyén sincs közöttük, akinek elvesztése fölött sajnálkozni kellene. Az értelmesebb zsidó alkalmazottak épp úgy elítélik őket, mint a keresztények. Szívesen jegyzem itt fel, hogy keresztény egyetlenegy van a *szakegyletben*. (Sőt még ennek az egynek az otléte sem bizonyos!)

Bár végtelenül sajnálom, hogy a helyes uton indult mozgalom minden pozitív eredmény nélkül ér véget, mégis örülök azon, hogy a közönség es a főnökök most már tisztán láthatnak. Ime! milyen értéke van annak a nem szívesen fogadott, alig pár hónappal ezelőtti alakult „Székesfehérvári Keresztény Kereskedelmi Alkalmazottak Köré”-nek!

Mert — jól jegyezzük meg! — az az egyetlen „gyászmagyar” (ha ugyan az is nem csak „reklám”!) nem volt tagja ennek a körnek! — Székesfehérvár, 1906. augusztus 11-én.

Kelskés Elek.

— **Nagy tűz.** Csütörtökön virradóra óriási tűzvész fénye világított be Székesfehérvárra. A csendes tiszta éjszakan intenzív volt a fény, hogy az első ljedelem hatása alatt mindenki a város közvetlen közelébe kúpelte a veszedelmet, annyira, hogy a városi tűzoltóság is kivonult s csak a csikvári sorompón túl állapították meg, hogy a vész színhelye joval túl van a fehérvári határon. Az akkori híradás szerint (Csabdi pusztát, Szabadbattyán határat tette volna szerencsétlenné a vész. A napokban vett értesünk szerint azonban a tuzvesz sokkal távolabb, a negyedik határban, Taczon túl, Zichy János graf bitokát és Schlesinger Sándor bérlo berletét képező Hegedűs majorban pusztított, a mely 15 kilométernyi távolságra van városunktól. Egyszerre öt óriási kahal allott lángokban és pedig három számales két polyvakazal, több ezer holdnyi terület számaleszlett. Ezeket kívül még két cseplőgép is a lángok martalékává lett. A veszedlem oly hírtelen es váratlanul támadt s oly gyorsan harapódzott el a perzselő hőségben rettenetesen összeszáradt számaleszleten, hogy a mentesül egyáltalán szo sem eshetett. Ezt a karamént segített elő a nagy vízhiány is, mert az a nehány kut, a mely fenn a majorban van, elenyészőleg esekély akadályt tanaszthatott a vész továbbápotzásának útjába. A Sarviz es Nador csatorna pedig lenn a völgyben, legalább két kilométernyi távolságban szinten kiestek a segítség hatásköréből. A taci, csoszi, szabadbattyáni, valamint a nagylangi tuzoltók — az utobbiak kitűnő hydrotorjakkal — ugyszólvan teletlen néznek a szőnyű elem munkáját s csak arra szorítottak, hogy a szerzakerítőtől távolabb eso gazdasági épületeket es kazlakat megovják a veszedelemtől. A tiszta csendes éjben ugyszólvan egy talvele se mozdult s borzasztóan fenséges látványt nyújtott az óriási kazlaknak egy langtengerbe való összeolvadása s az eg lele való felcsapódása. A tuz oka minden valószínűség szerint gyujtogatás következménye s nem habozunk hozzateni, hogy ebben nem kis része van annak a következetes gonosz igazgatásnak, a mely a szocializmus cégere alatt a tulajdon lerombolására igaztatta a boszura amugy is könnyebten hajlandó tömeget. Schlesinger Sándor bérlo ugyam is a folyton lenyegető aratósztrajktól, az aratás elvezesere részben helybeli, részben pedig tót napszámoso-

kat alkalmazott. Az aratás elvégezte után a csépléshez nem alkalmazta a helybeli aratók nagyobbik részét, hanem részben napszámosokkal részben a tót munkásokkal végeztette azt. Az aratók többször könyörögve mentek a bérlőhöz, hogy juttasson nekik is keresztet a cséplésnél, Schlesinger Sándor azonban következetesen megtagadta azt. Az aratókat mód nélkül bántotta ez, mert a termés igen szép volt, búsásan fizetett is s meg voltak szokva évtizedek óta, hogy az uradalom földje nemcsak a gazdának, hanem nekik, a munkásoknak is megtermette a maga tisztességes hányadát. S mivel ez idén, a kiválóan jó termés idején elestek a jó keresztől, — úgy látszik — így akartak boszút állani a bérlőn. Szóval — mint a szocialdemokrácia annyi dolgában, ugy itt is megtaláljuk a logikai következetlenséget. Nem az igaztókön boszulták meg magukat, a kik a munkásokat tulhajtott követelésekre ingerelték s a bérlőt idegen munkások keresésére kényszerítették, hanem a bérlőn, a ki csak kényszerhelyzetében fordult el tőlük. Hogy a veszedelem gyujtogatás folytán keletkezett, onnan is következik, mert éjjel után fél 1 óraker tört ki, a mikor a gépek órák hossza óta pihentek már s minden tüz kialudt belőlük s nem is a gépek közelében, hanem tőlük jó távol, a szélső kahal egyik sarka gyuladt ki. Hogy ki volt a tettes, természetesen senki sem tudja s valószínűen nem is fogja megtudni senki. A kár jelentős része egyébként biztosítás folytán megtértül.

Több oldali felszólításra van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy hetenkint csütörtök, szombat és vasárnap a felvételeket személyesen eszközölöm. Szigeti fényképész.

Az amerikai bevándorlást szabályozó törvény. Ritkán van az európai társadalomnak alkalma megelégedést kifejezni az amerikai törvények fölött, amelyek az amerikai Uniónak a külföldhöz való gazdasági viszonyait rendezik. Az új amerikai bevándorlási törvény azonban kivétel képez, amelyben hatása csak kedvező lehet az európai államok, de különösen hazánk népességi viszonyaira. Előrelátható, hogy ez a javaslat, ha törvényerőre emelkedik, jelentékenyen fogja esokkenteni az amerikai Egyesült államokba való vándorlást. A javaslat különösen erimi a magyar kivándorlókat is, mert a fejadót, amelyet minden egyes bevándorlónak fizetni kell, két dollárról öt dollárra emeli, minden bevándorlónak, aki a férfinenhez tartozik, 25, ha a női nemhez tartozik, akkor pedig 10 dollár készpénzt kell felmutatnia es a 16 éven felüli bevándorlót csak akkor eresztik be, ha angol vagy más nyelven tud olvasni. Ennek a javaslatnak, ha megvalósul, az lesz a természetes következménye, hogy a gazdasági es az ipari munkások kisebb számmal fognak kivándorolni Amerikába: az amerikai mezőgazdaság es az ipar jelentékeny részében is, melynek nagy munkaerőre van szüksége, munkaerőhiány fog bekövetkezni, viszont az európai államokban megszűnik ez a hiány s így természetesen az a nagy konkurencia is, amely az amerikai mezőgazdaság es ipar részéről érte az európai államokat.

Vér a tarlón. Farkas József es a három Konecz testvér együtt dolgoztak a sárszentmiklósi uradalomban. A napokban Farkas József összeszóvalkozott a Konecz testvérek legidősebbikével Konecz Istvánnal. Farkas József egy késsel kezében támadt Konecz Istvánra. Ezt látva Konecz Mihály es József az előbbi botot, az utóbbi pedig kaszát ragadott es Farkas Józsefet össze-vissza verték es kaszabukták. Farkas József állapota súlyos es életbenmaradásához is kevés a remény. A három Konecz ellen a csendőrség megindította az eljárást.

Jó minőségű pörkölt szalonna nagyobb mennyiségben kapható Lukácsy Antal Rákóczi-utcai fűszerkereskedésében.